

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Pomocná škola pro žáky s více vadami Mladá Boleslav

Adresa: Václavkova 950, 293 01 Mladá Boleslav

Identifikátor školy: 600 021 904

Termín konání orientační inspekce: 26., 27. a 29. březen 2001

Čj.	031 106/01-4041
Signatura	oc4nu226

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Pomocná škola pro žáky s více vadami Mladá Boleslav byla zřízena Školským úřadem v Mladé Boleslavi ke dni 1. srpna 1998, od 1. července 2001 funguje jako samostatný právní subjekt s formou hospodaření příspěvkové organizace. Ke dni inspekce se 41 žák vzdělával v sedmi třídách podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22 a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22*. Pět tříd bylo umístěno v prostorách Centra při ÚSP Mladá Boleslav, Václavkova 950, dvě třídy na odloučeném pracovišti v budově ÚSP Lipník 110, 294 43 Čachovice.. Celkový počet vykazovaných žáků nepřesahuje kapacitu uvedenou v rozhodnutí o zařazení do sítě škol. Ředitelka školy byla do funkce jmenována na základě výsledků konkurzního řízení od 1. srpna 1998.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Pomocná škola

Vyučovalo se podle většinou kvalitních individuálních vzdělávacích plánů strukturovaných do jednotlivých měsíců. Plány vycházely ze vzdělávacího programu pomocné školy a zvláštní školy a byly koncipovány na podkladě doporučení odborných poradenských pracovišť. Pravidelné průběžné vyhodnocování jejich plnění poskytovalo objektivní aktuální obraz o úrovni osvojených dovedností a vědomostí žáka. Individuální plány žáků vyučovaných podle programu pomocné školy a přípravného stupně byly doplněny tematickým plánem učiva. *Dlouhodobé plánování a bezprostřední příprava učitelek na výuku byla velmi dobrá.*

Ve škole vyučovalo celkem patnáct pedagogických pracovníků, z toho čtyři splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu odst. 4 § 2 vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, jeden splňoval pedagogickou podmínku. Ve vyučovacím procesu byla promyšleně využívána souběžná práce dvou pedagogů. Umožňovala provádět kvalitní individuální práci se žáky. Ve škole chybí odborně fundovaný školní logoped..

Vyučovalo se v učebnách působících velmi příjemným a estetickým dojmem. Ke každým dvěma třídám patří další, společná místnost, využívaná k průběžně zařazovaným pohybovým a relaxačním aktivitám, případně k výtvarným a jednoduchým pracovním činnostem. Ve třídách, které nejsou vybaveny typizovanými žakovskými lavicemi není pro některé děti vhodná výška pracovní plochy využívané ke psaní, čtení ap. Učební pomůcky byly v hodinách účelně využívány. Škola je jimi velmi dobře vybavena. Výchovně vzdělávací proces doplňovala rehabilitační péče aplikovaná v prostorách pronajímatele objektu jeho pracovníky. Rehabilitační péče v podstatě nahrazovala tělesnou výchovu žákům osvobozených ze zdravotních důvodů z její výuky. Pronajímatel poskytl škole k dispozici malou tělocvičnu. Její vybavení a hlavně uspořádání mělo zásadní nedostatky (okrasné rostliny a věci nepotřebné k výuce tělesné výchovy umístěné tak, že ohrožovaly bezpečnost žáků). Prostory nejsou bezbariérové, někteří žáci se v nich mohou pohybovat jen s dopomocí. *Materiální zabezpečení výuky bylo velmi dobré.*

Psychohygienické podmínky výuky byly vynikající. Délka vyučovacího bloku se řídila aktuálním psychickým stavem žáků. Činnosti byly střídány v závislosti na schopnosti žáků udržet záměrnou pozornost. Vyučující respektovali snadnou unavitelnost dětí, často zařazovali

relaxační činnosti. Stanovené cíle a požadavky kladené na děti byly přiměřené, zohledňovaly míru postižení. *Celkově byly podmínky pro výuku velmi dobré.*

Organizování výuky komplikovalo zařazení žáků různých stupňů (včetně přípravného) pomocné a zvláštní školy do jedné třídy. Přesto se většinou dařilo uplatňovat vhodné a efektivní metody a formy práce. Důraz byl kladen na výchovné vyučování. Při výuce trivie (čtení, psaní, počítání) byly voleny takové metody a formy práce, které vycházely z individuálních možností jednotlivých žáků a respektovaly jejich tempo. Pro názornost a oporu při vybavování a zapamatování si učiva pedagogové využívali značné množství didaktického materiálu. Pozitivní vliv na vytváření potřebných sociálních zkušeností mělo spojování tříd pro výuku některých předmětů. Žáci se při těchto činnostech učili, převážně formou různých didaktických her, osvojovat a dodržovat pravidla chování a jednání. *V organizaci a metodách práce převažovala pozitiva.*

Motivace a hodnocení žáků byly velmi dobré, prolínaly většinou každou činností. Pedagogové velmi dobře znali své žáky a využívali dovedně těchto znalostí právě pro jejich pozitivní motivaci. Vzhledem ke specifickým zvláštnostem myšlení a vnímání žáků bylo upřednostňováno hodnocení práce spíše po skončení každého dílčího úkolu na úkor hodnocení činnosti v závěru výukového bloku.

Interakce a komunikace mezi dospělými a žáky byla pozitivní. Pedagogové, jejichž velkou předností byla trpělivost a optimismus, až na ojedinělé výjimky vytvářeli ve třídě klidnou atmosféru. Uplatňovali přirozenou autoritu a žáci měli k vyučujícím naprostou důvěru. Při výuce děti prožívaly pozitivní pocity, byly spokojené, bezprostřední, šťastné. Rozvoj komunikativních dovedností byl zaměřen zejména na rozvoj pasivní a aktivní slovní zásoby. Vyučující vedli děti k vyjadřování vlastní vůle i cestou neverbální. V průběhu sledovaných vyučovacích bloků bylo evidentní, že jsou žáci zvyklí dodržovat dohodnutá pravidla společného soužití. *Interakce a komunikace byla vynikající.*

Celkově byla výuka v pomocné škole hodnocena jako velmi dobrá, s výraznou převahou pozitiv.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy předložila *Koncepci rozvoje školy* vypracovanou v roce 1998 v souvislosti s přihláškou do konkurzního řízení. Tento materiál obsahuje výhled o poskytované péči dětem s těžším mentálním postižením v kombinaci s další vadou. Zahrnuje oblast vzdělávací, personální i materiálního zabezpečení výuky. Koncepční záměry byly stanoveny v době vzniku školy, vycházely z dobré znalosti problematiky celého zařízení, jelikož stávající ředitelka v tehdy ještě odloučeném pracovišti ZvŠI pracovala jako učitelka. Uvedené záměry jsou z velké části postupně naplňovány, záměr zřídit praktickou školu pro absolventy nebyl realizován, neboť tato vzdělávací nabídka je v rámci okresu poskytována. Vzhledem k současnému stavu a podmínkám nebyly koncepční záměry aktualizovány.

V materiální oblasti spolupracuje ředitelka školy s vedením obou organizací, které poskytují škole prostory a zřizovatelem - Okresním úřadem Mladá Boleslav. Od doby vzniku školy došlo rekonstrukcí celého areálu k výraznému zlepšení podmínek pro práci školy v Lipníku - škola tak získala další učebnu a zázemí, v letošním školním roce proběhla úprava sociálního zařízení v M. Boleslavi. Oba ústavy škole poskytují dobré zázemí, ředitelka hodnotí spolupráci jako

vstřícnou a bezproblémovou.

Činnost školy se v průběhu školního roku řídí *Plánem školy na školní rok 2000 - 2001*, který obsahuje především přehled kulturních, společenských a sportovních akcí, zahrnuje plán pedagogických rad a rodičovských schůzek, do osobní zodpovědnosti koncipovaný není. Konkretizace úkolů se provádí v rámci provozních porad. Roční plán práce neobsahuje úkoly pro celé spektrum činnosti školy např. materiální rozvoj, spolupráci s dalšími subjekty. V pracovních náplních jsou přehledně delegovány kompetence jednotlivým pracovníkům a jsou sestaveny učební plány s hodinovými dotacemi předmětů. Součástí plánování je dále plán hospitační činnosti a kontroly vedení dokumentace, plán práce výchovného poradce a plán metodického sdružení. Záměry byly konzultovány s pedagogickým sborem. Pracovníkům školy je umožňována účast na stanovení cílů, záměry jsou podporovány rodiči.

Výuka žáků v pomocné škole probíhala dle schválených učebních dokumentů, učební plány byly dodržovány.

Ve škole se vyučovalo také podle vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22, přestože není uveden v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení čj. 22 330/2000-21*. Tím bylo porušováno ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol.

Koncepční záměry byly stanoveny a jsou z převážné části plněny, na základě znalosti současných podmínek a možností školy nebyly v průběhu let aktualizovány. Plánování bylo vzhledem k velikosti a podmínkám školy prováděno na průměrné úrovni.

Organizování

Organizační strukturu školy upravoval organizační řád, odpovídající specifice zařízení. Všichni pracovníci jsou přímo podřízeni ředitelce školy, přidělené kompetence jednotlivých pracovníků byly vymezeny v základních školních dokumentech. Jejich rozdělení bylo pro potřeby školy funkční. Ředitelka jmenovala zástupkyni statutárního orgánu, která jí v případě nepřítomnosti zastupuje. Její povinnosti a pravomoci pro dobu zastupování nevymezila konkrétně, ostatní povinnosti stanovila jednoznačně.

Poradní orgán ředitelky - pedagogická rada - řeší především organizační záležitosti, výchovné a výukové problémy žáků projednává sice pravidelně, ale dle předložených záznamů z jednání velmi obecně. Přesto lze na základě úrovně hodnocení plnění individuálních plánů konstatovat, že sledování prospěchu žáků je věnována patřičná pozornost. Výsledky kontrolní činnosti s vyvozenými závěry nebyly na jednáních pedagogické rady prezentovány. Pracovní porady řeší úkoly související zejména s organizací školních a mimoškolních akcí.

Aktuální informovanost pracovníků je dobře zajišťována prostřednictvím zmiňovaných pracovních porad a každodenního osobního jednáním ředitelky se zaměstnanci na pracovišti v Mladé Boleslavi. Elokované pracoviště ředitelka navštěvuje zhruba jednou za měsíc, k předávání informací na odloučeném pracovišti je pověřena učitelka.

Informování rodičů je zabezpečováno zápisy v notýscích a žakovských knížkách a při denním předávání žáků. Organizovány jsou jak tradiční, tak netradiční třídní schůzky, na kterých se rodiče aktivně zúčastňují některých činností společně s dětmi. V odůvodněných případech škola iniciuje konzultace s rodiči.

Organizaci výchovně-vzdělávací činnosti stanovuje vnitřní řád školy, který mimo jiné uvádí úpravu organizace výchovně-vzdělávacího procesu. Charakterizuje ji jako „sdužování tříd při výuce některých předmětů“. Pro tuto úpravu ředitelka nepředložila dle MP MŠMT ČR čj. 18 276/98-20. obsahující výstižný popis úpravy, prohlášení, že není v rozporu s celkovým

obsahem a rozsahem učebního dokumentu, nevyžaduje navýšení finančních prostředků a že byla projednána s rodiči žáků. Uvedená úprava ale velmi dobře vyhovuje spektru žáků. Výuka byla organizována v blocích, s přestávkami podle potřeb žáků.

Zařazování žáků na diagnostický pobyt a postup žáků do dalšího stupně pomocné školy po úspěšném absolvování předcházejícího vykazovaly nedostatky. Délka diagnostického pobytu žáka nebyla předem stanovena; v některých případech byla jeho realizovaná délka kratší než stanoví § 7 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Diagnostický pobyt nepředcházel rozhodnutí o vřazení do pomocné školy, ale začínal dnem vřazení do školy. Tím došlo k porušení stejného ustanovení citované vyhlášky. Ředitelka v jednom případě rozhodla o vřazení žákyně do přípravného stupně pomocné školy po té, co úspěšně absolvovala první ročník nižšího stupně pomocné školy. Žák, který úspěšně ukončil střední stupeň, v tomto stupni pokračoval v docházce další školní rok a po té přestoupil do pracovního stupně bez absolvování vyššího stupně pomocné školy. Tím byl porušen Čl. 7 odst. 1 Metodického pokynu pro hodnocení žáků pomocné školy čj. 10 522/98-24.

Skladba žáků podle druhu zdravotního postižení neodpovídala typu školy. Z celkového počtu 41 žáka bylo pouze u 11 diagnostikováno více vad.

Povinná dokumentace byla vedena s některými nedostatky. Záznamy o práci v nepovinném předmětu nebyly vedeny na předepsaných tiskopisech.

Ve škole se nekonal zápis do prvních ročníků. Tím byl porušen § 3 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91Sb., ve znění pozdějších předpisů a Metodický pokyn k zápisu do školy dětí s těžkým mentálním postižením čj. 19 843/97-22.

Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1999/2000 byla zpracována v rozsahu § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, o jejím projednání na poradě pracovníků nebyl k dispozici relevantní záznam.

Škola se prezentuje rodičovské i ostatní veřejnosti širokou nabídkou mimoškolních aktivit včetně víkendových a prázdninových (ozdravné pobytu u moře, lyžařský výcvik, turistika, škola v přírodě, rehabilitační pobyty, sportovní olympiády atd.)

V organizování byla pozitiva s negativy v rovnováze, negativa zjištěná v průběhu inspekce byla způsobena zejména krátkodobou zkušeností ředitelky v řídicí praxi.

Vedení a motivování pracovníků

Nejfrekventovanějším nástrojem operativního řízení je každodenní osobní kontakt ředitelky se zaměstnanci, v případě odloučeného pracoviště zprostředkovaný pověřenou učitelkou. Ředitelka uplatňuje neformální konzultativní styl řízení, na kterém se pracovníci mohou svými podněty aktivně spolupodílet. Ředitelka jejich iniciativy ponejvíce využívá při organizačním zajišťování akcí školy.

Významným kladem pro odborný růst učitelů je jejich vysoká účast na vzdělávacích akcích. Výběr kurzů a seminářů velmi dobře koresponduje s potřebami školy (semináře alternativní komunikace, rehabilitace všedního dne, stimulační metody, neverbální komunikace atd.).

Metodické sdružení je sice zřízeno, ale jeho přínos pro školu nemá velký význam. Plán jeho činnosti je v podstatě plánem (neúplným) vzdělávacích akcí pro daný školní rok. Hodnocení plnění plánu metodického orgánu spočívá v hodnocení absolvovaných vzdělávacích akcích. Pro odborné metodické vedení má pozitivní význam spolupráce se specializovanými pracovišti (SPC pro slabozraké a hluchoněmé žáky a žák s autismem). Korektivní metodickou pomoc poskytuje ředitelka v rámci projednávání výsledků své hospitační činnosti. Kvalita průběhu

výchovně-vzdělávací činnosti svědčí o účinnosti této pomoci.

Pravidla pro hodnocení pracovníků, resp. přiznávání osobního příplatku jsou stanovena. Některá kritéria více souvisí s dodržováním pracovního řádu než s oceňováním dlouhodobě dosahovaných mimořádných výsledků a plnění většího počtu úkolů.

Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka nemá vytvořen plánovitý ucelený systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. Kontrolní činnost se opírá o průběžnou kontrolu a plánované hospitace na školní rok 2000/2001. Z hospitačních záznamů je zřejmé, že kontroly probíhají pravidelně, formulované závěry jsou dokladem jejich účinnosti. Kontrola provozu je prováděna každodenně (úklid a čistota, dodržování bezpečnostních zásad, péče o pomůcky, zařízení a vybavení učeben), hospodaření školy sleduje ředitelka v měsíčních intervalech.

Ve škole je vedena kniha úrazů, požární kniha. Revize elektrospotřebičů, tělovýchovného a rehabilitačního nářadí, zařízení WC a ve sprchách proběhla v listopadu 2000, kontrola OSSZ v únoru 2001, obě bez závad.

Kontrolní činnost ve škole a její využívání pro zlepšení práce pedagogických i nepedagogických pracovníků je na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality řízení.

Celkově je škola řízena průměrně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Rozhodnutí o vřazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 22 330/2000-21
- Zřizovací listina čj. 467/00-Dr.
- Organizační řád čj. PŠ 39/00
- Vnitřní řád školy
- Koncepce rozvoje školy
- Plán školy na školní rok 2000/2001
- Plán hospitací na školní rok 2000/2001, plán výchovné poradkyně, plán metodického sdružení
- Rozvrh hodin
- Individuální výchovně vzdělávací plány
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, vysvědčení za školní rok 2000/2001
- Nájemní smlouva ze dne 1. července 2000
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Písemnosti žáků
- Hospitační záznamy ředitelky školy, ČŠI

ZÁVĚR

Ve škole působilo celkem patnáct pedagogických pracovníků. Čtyři měli pro práci v pomocné škole odpovídající vzdělání, dva splňovali podmínku pedagogické způsobilosti, devět bylo bez odborné a pedagogické způsobilosti. Kvalita výuky nebyla absencí požadovaného vzdělání negativně ovlivněna. Prostorové podmínky byly vzhledem k organizaci výuky vyhovující, méně vhodné bylo vybavení jednotnou velikostí žákovského nábytku. Vybavení učebnicemi, speciálními pomůckami a odbornou literaturou je na velmi dobré úrovni. Estetika, podnětnost a čistota celého zařízení byly příkladné.

Celkově byly podmínky pro práci školy hodnoceny nadprůměrně.

Kvalita vzdělávání sledovaná při orientační inspekci měla celkově velmi dobrou úroveň.

V úrovni strategického plánování a v organizování byla zjištěna negativa s pozitivy zhruba v rovnováze. Kontrolní systém, právě tak vedení a motivování pracovníků měly spíše nadprůměrnou úroveň.

Škola byla řízena průměrně.

Přidělené prostředky ze státního rozpočtu byly ve sledovaných oblastech vynakládány efektivně, v této oblasti nebyly shledány nedostatky.

Celková práce školy byla hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

**Školní inspektoři
a další zaměstnanci ČŠI:**

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Jiřina Veselá

.....

Členka týmu

PaedDr. Jitka Kozáková

.....

V Kolíně dne 23. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. květen 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Gabriela Vynikalová

.....

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy)/ zřizovatel	2001-05-18	146/4041
Rada školy: Nezřízena	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2001-05-15	145/4041	Byly podány